

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om almindelig omsætningsafgift.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 60) findes i tidenden sp. 1911, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 87).

Der var stillet 4 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Peter Nielsen: Jeg kan anbefale de 4 ændringsforslag, som jo er stillet af finansministeren og tiltrådt af hele udvalget. Det første ophæver den uretfærdighed, at virksomheder, der udlejer biler, ved salg af de brugte biler kan komme til at svare en større afgift end af tilsvarende nye køretøjer. På samme måde sker der ved ændringsforslag nr. 3 den forenkling, at man ved indførsel af bøger, tidsskrifter m. v. kan gøre afgiftsberigtigelsen periodisk, så man ikke skal gøre det, hver gang der foretages en sådan import.

De to andre ændringsforslag er rene konsekvenser af de to nævnte. Jeg anbefaler altså ændringsforslagene og det således ændrede lovforslags overgang til tredje behandling.

Henry Christensen: Jeg kan, idet jeg henviser til de udtalelser, jeg på venstres vegne fremsatte ved første behandling, anbefale dels lovforslagets overgang til tredje behandling, idet vi ønsker det vedtaget ved tredje behandling, dels de ændringsforslag, som hr. Peter Nielsen nys har gjort rede for. Vi betragter ændringsforslagene og lovforslaget som forbedringer af momsloven, forbedringer, vi er tilhængere af.

Jeg skal så bare gøre opmærksom på, at der jo i udvalget fortsat til behandling ligger venstres lovforslag. Et enkelt vigtigt led er taget med i lovforslaget her og gennemføres nu, og det er vi naturligvis tilfredse med. Men jeg understreger, at vi har truffet aftale i udvalget om, at vi fortsætter behandlingen

af de problemer, der er rejst af venstre og også af andre, både direkte i form af lovforslag og som forskellige enkeltproblemer, vi har ønsket en nærmere redegørelse for.

Med disse bemærkninger skal jeg altså anbefale nærværende lovforslag til velvillig behandling og vedtagelse.

Knud Thomsen: Også jeg kan på det konservative folkepartis vegne anbefale den endelige vedtagelse ved en tredje behandling af det lovforslag, ministeren har fremsat, med de her foreslåede ændringer. Jeg udtrykker også håbet om, at vi vil kunne fortsætte arbejdet med de andre problemer, der er rejst i udvalget, bl. a. på venstres foranledning.

Hilmar Baunsgaard: Samtidig med, at jeg udtrykker min glæde over, at de problemer, der ikke er blevet løst i forbindelse med dette lovforslag, er til videre behandling i udvalget vedrørende et andet lovforslag fra venstre og konservative, skal jeg meddele, at det radikale venstre kan anbefale såvel ministerens ændringsforslag som lovforslaget som helhed.

Poul Antonsen: Tilslutning.

Finansministeren (Grünbaum): Jeg siger tak for tilslutningen fra alle ordførerne.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslagene nr. 1-4, § 1, således ændret, og § 2

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om banker.

(Lovforslaget (nr. 57) findes i tillæg A. sp. 1831, fremsættelsen i tidenden sp. 1860).

Formanden: Sammen med denne sag foretages de under punkterne 6 og 7 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om sparekasser.

(Lovforslaget (nr. 58) findes i tillæg A. sp. 1833, fremsættelsen i tidenden sp. 1860).

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om visse spare- og udlånsvirksomheder.

(Lovforslaget (nr. 59) findes i tillæg A. sp. 1835, fremsættelsen i tidenden sp. 1860).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Andreas Hansen: De 3 foreliggende lovforslag går ud på at ændre bestående love for banker og sparekasser, og de er affødt af, at man på Grønland nu har fået oprettet en bank og en filial af en sparekasse, der forhåbentlig vil blive til fordel for Grønlands erhvervsliv. Jeg skal på mit partis vegne anbefale de 3 lovforslag til hurtig og villig behandling.

Jens Frandsen: I den erhvervsmæssige udvikling i Grønland er oprettelse af private pengeinstitutter naturlige og nødvendige led, og jeg vil håbe, at den grønlandske befolkning aktivt vil medvirke til, at de oprettede institutter, Grønlandsbanken og en filial af en herværende sparekasse, må få den nødvendige styrke til at opfylde deres mission til gavn for formålet.

Grønlandske Handel har jo drevet nogen sparekassevirksomhed, men jeg hilser med glæde, at herværende institutter nu placerer sig i denne del af riget. Det må være rigtigt, at bank- og sparekasseloven udvides til også at omfatte Grønland, og det synes ligeledes rigtigt — for at være på den sikre side — at medtage loven om visse spare- og udlånsvirksomheder.

Der er ført lange og omfattende forhandlinger med Nationalbanken, Danske Bankers Fællesrepræsentation og Sparekasseforeningen, inden planen er ført ud i livet. Jeg har lagt mærke til, at lovforslagene har været forelagt Grønlands landsråd, og at landsrådet har anbefalet. Det er ganske rime-

ligt, og det er også efter reglerne. Men det havde vel også været rimeligt, om lovforslagene havde været forelagt pengeinstitutternes foreninger, og jeg vil gerne spørge handelsministeren, om dette er sket, og i bekræftende fald, om der fra disse foreligger indvendinger mod bestemmelserne i lovforslagene.

Lovforslagene indeholder afvigelser fra gældende lov her i landet, hvilket også må forekomme rigtigt. Forholdene i Grønland er jo utraditionelle i forhold til hernelde, og bankdrift vil i mange år uden tvivl være tabgivende, hvorfor det må være naturligt, at aktieselskabet i samråd med grønlandske repræsentanter ønsker gennem sine herværende repræsentanter, som jo er bankerne, at have en vis indflydelse på Grønlandsbankens dispositioner.

Det er rimeligt og prisværdigt, at vore pengeinstitutter dels ved oprettelse af Grønlandsbanken, dels ved placering af en sparekassefilial har placeret sig i Grønland; det beviser, at man fra denne side vedkender sig sine forpligtelser til at virke for en sund erhvervsudvikling i alle dele af riget, og jeg er ikke i tvivl om, at det vil få en gavnlig indflydelse på mulighederne. Som sagt håber og tror jeg, at den grønlandske befolkning vil engagere sig i disse institutter, også stærkt hvad opsparingen angår.

Med disse bemærkninger kan jeg på venstres vegne tilsige vor støtte til gennemførelsen af lovforslagene.

Fanger: Også jeg hilser med glæde, at man nu i Grønland har fået en bank og en filial af en sparekasse. Derfor vil det være naturligt at sætte loven om pengeinstitutter i kraft på Grønland, og herunder hører f. eks., at bank- og sparekassetilsynet også skal føre tilsyn med disse pengeinstitutter. Men det vil være naturligt at tillade, at bank- og sparekassedirektører kommer i bestyrelsen for disse pengeinstitutter, da de jo er oprettet som et led i en fælles indsats på Grønland på disse områder, og da det er de herværende pengeinstitutter, der har startet virksomhederne på Grønland.

Jeg kan anbefale lovforslagene.

Vivike: Der er oprettet en bank og en sparekasse på Grønland, og de 3 foreliggende

[Vivike.]

lovforslag hænger sammen med denne realitet. Lovforslagene er også tiltrådt af Grønlands landsråd.

Når jeg ikke er utilfreds med disse lovforslag og med, at vi har fået en bank og en sparekasse på Grønland, hænger det i ikke ringe udstrækning sammen med, at der jo er danskere i Grønland, som driver meget lukrative virksomheder, og når de kan gøre det, er det i høj grad i kraft af det, der hedder erhvervsstøttefonden, som er en statslig fond, der udlåner til 4 pct.s rente; danskerne deroppe kan altså låne til denne lave rente — og det kan ikke alene danskerne på Grønland, men det kan også danskere hernede. Nu har erhvervsstøttefonden absolut haft sin meget positive betydning for at trække kapital og investeringer til Grønland; men jeg tror, vi må sige nu, at vi ret snart må komme frem til et tidspunkt, da det kun er grønlændere, der kan låne i erhvervsstøttefonden. Det, jeg med noget bange anelser forudser, er nemlig, at vi opbygger Grønland, men at de, der får den største fordel af det, er danskere, således at der, når den tid kommer, da tilstrækkelig mange grønlændere er udviklet nok og konkurrence-dygtige, egentlig ikke er andet end skidtet tilbage. Jeg er altså noget bange for, at fortsætter vi med, at danskere kan få lån i erhvervsstøttefonden, bliver grønlænderne sorteper. Det er medvirkende til, at jeg er tilfreds med de 3 lovforslag, der foreligger her, og vil støtte dem.

Hilmar Baunsgaard: Da mit partis ordfører, det ærede medlem hr. A. C. Normann, er forhindret i at være til stede, skal jeg på hans vegne tilsige en velvillig behandling af de 3 lovforslag, og da jeg ikke har yderligere at tilføje ud over de principielle betragtninger, andre ordførere har gjort gældende, tror jeg, at jeg allerede på nuværende tidspunkt bør bebude, at vi også vil stemme for lovforslagene til sin tid.

Poul Antonsen: Det er vel et udtryk for, at man også i Norddanmark er nået vidt på en række områder, når Grønland efterhånden inddrages under så det ene, så det andet lovgivningsområde. Jeg forstår, at man fra Grønlands side er indforstået med, at turen nu er kommet til de her nævnte

3 lovgivningsområder, og efterhånden følger også andet med. Jeg går ud fra, at grønlænderne ikke selv med glæde ser frem til, at også den sag, som vi behandlede i dag under punkt 4, momsens, skal nå nord for Skagen.

Rosing: Ligesom det har været tilfældet med tidligere udstrækning af her gældende love til Grønland, ændret eller med visse tilpasninger, er handelsministerens 3 lovforslag nødvendiggjort af udviklingen i Grønland.

For disse lovforslags vedkommende er der ikke sket nogen tilpasning; det er en ren og skær udstrækning af hergældende love.

Forelæggelsen af lovforslagene er ikke alene en nødvendighed, men også en selvfølge, netop fordi den samme sparekasse- og bankordning som hernede allerede er en realitet i Grønland, selv om det er sket i begrænset omfang; men der er allerede etableret forhandlinger om udvidelse af filialvirksomheden til andre grønlandske byer.

Ønsket om en normalisering af Grønlandske Handels sparekasevirksomhed, som kun påtog sig indlånsvirksomheden, nævnedes ret ofte i 1950'erne. Vi havde allerede dengang en fornemmelse af, at indførelse af den sparekasseordning, man havde her i landet med forskellige rentesatser, ville virke fremmende både for enhver opsparing og udviklingen af private virksomheder. Som enhver kan forstå, eksisterede der ikke den pengecirkulation, som bank- og sparekasevirksomhed her i landet ellers giver mulighed for. I et udviklingsland som Grønland er behovet for opsparing stort. Det var derfor naturligt, at vi i G 1960 var meget optaget af spørgsmålet om etablering af en organiseret kreditgivning i Grønland til afløsning og supplerings af den bestående statslige kreditgivning. Danske Bankers Fællesrepræsentations repræsentant i G 1960s underudvalg vedrørende kreditgivning i Grønland udarbejdede efter rundrejse i 1962 en rapport om mulighederne for drift af en bank i Grønland på forretningsmæssig basis og kom til det resultat, at grundlaget herfor ikke på daværende tidspunkt var til stede. Selv om et kreditinstitut ikke kunne etableres den-

[Rosing.]

gang, var det G 1960s opfattelse, at det allerede nu var ønskeligt og også muligt at berede vejen for långivning fra private pengeinstitutter, navnlig for at imødekomme erhvervslivets aktuelle behov for kortvarige lån, især driftslån.

Det initiativ, Bikuben har gjort for 2 år siden, nemlig etablering af en filial i Godthåb, som blev efterfulgt af etableringen af Grønlandsbanken året efter, er vi derfor glade for; det er en ganske nødvendig nydannelse, selv om det for disse virksomheder har været klart, at det i starten vil være svært at få virksomhederne til at køre rundt uden underskud. Jeg vil benytte lejligheden til at takke for dette initiativ, som har indløst vort ønske. Det er klart, når disse virksomheder med tiden udvides til også at omfatte andre grønlandske distrikter, at herværende bankers og sparekassers ledere får adgang til at følge udviklingen på nærmeste hold, og at spare- og udlånsvirksomheden i Grønland undergives bank- og sparekassetilsynet.

Vi vil anbefale lovforslagene til hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

Handelsministeren (Ove Hansen): Jeg vil gerne takke samtlige ordførere for de venlige bemærkninger, de har givet her ved lovforslagenes første behandling. Jeg forstår — og det kan jeg kun være tilfreds med — at man er enig om, at disse lovforslag skal gennemføres hurtigt. Jeg vil rette en særlig tak til hr. Rosing for hans bemærkninger. Vi er også glade for, at vi nu får en bank og en sparekasse i Grønland.

Hr. Jens Frandsen stillede mig det spørgsmål, hvorvidt vi havde spurgt, som han sagde, pengeinstitutternes forening, inden vi fremsatte disse lovforslag. Det har vi ikke gjort, og jeg finder det også overflødigt. Dels ville det måske være lidt mærkeligt, om man skulle spørge dem, om vi måtte føre tilsyn med dem. Dernæst tror jeg, de ville sige, at naturligvis skal man have et tilsyn. Når man har et bank- og sparekassetilsyn her i Danmark, og når vi nu opretter banker og sparekasser i Grønland, er det naturligvis givet, at tilsynet også bør omfatte de banker og sparekasser, der med tiden skal findes i Grønland.

Jeg takker endnu en gang for den venlige indstilling over for lovforslagene.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Ønskes der udvalgsbehandling? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, går lovforslagene direkte til anden behandling.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til folketingsbeslutning om ændringer af den offentlige sygeforsikring m. v. (Om administrative forenklinger m. v.) [af Peter Larsen m. fl.].

Valgt blev: *Niels Mørk, Bladt, Peter Jørgensen, Waldemar Laurson, Hans Lund, Helge Nielsen, Tastesen, Peter Larsen, Søren Andersen, P. E. Eriksen, Evan Jensen, Clara Munck, Asger Jensen, Vestergaard Poulsen, Skråppenborg-Nielsen, Hanne Reintoft og Erik Hansen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m. v. (Om lempelse af fradragregler) [af Søren Andersen m. fl.].

Valgt blev: *Niels Mørk, Albertsen, Bladt, Evald Kristensen, Th. Mikkelsen, Eigil Schytt, Astrid Skjoldbo, Søren Andersen, P. E. Eriksen, Evan Jensen, Eva Réé, Clara Munck, Asger Jensen, Lis Møller, Kampp, Chr. Madsen og Grethe Philip.*

Den sidste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om folkeregistrering.

Valgt blev: *Thomas Have, Normann Andersen, Kampmann, A. W. Larsen, Otto Mørch, Kaj Rasmussen, Børge Schmidt, A. Chr. Andersen, Holger Hansen, Conrad Kofoed, Ejner Kristensen, Poul Schlüter, Burgdorf, Weikop, Kjær Rasmussen, Pia Dam og Bilgrav-Nielsen.*

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 13. december, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Spørgsmål til ministrene.*

2) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om engangsskat for personer for skatteåret 1968-69.

3) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændret dyrtidsregulering af lønninger m. v.

4) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om forsikring mod følger af ulykkestilfælde. (Statstilskud til forsikringspræmier).

5) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om den offentlige sygeforsikring. (Sygekassegrænsen m. v.).

6) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående „Kongeriget Danmarks Hypotekbank“'s beretning for regnskabsåret 1966-67.*

Mødet hævet kl. 15³².

42. møde.

Onsdag den 13. december kl. 13.

Formanden: Udvalget angående forslag til lov om ændring af lov om almindelig omsætningsafgift har afgivet tillægsbetænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer er omdelt.

Fra medlem af folketinget *Knud Østergaard*, der har haft orlov på grund af midlertidig varetagelse af offentligt hverv, har jeg modtaget meddelelse om, at han fra og med den 16. d. m. atter kan give møde i tinget, Stedfortræderens, *A. Fuglsang-Damgaards*, hverv som midlertidigt medlem af folketinget ophører herefter fra nævnte dato at regne.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Lembourn* til udenrigsministeren:

„Vil ministeren støtte en ændring af undervisningsmetoden af u-landsfrivillige, således at en vis del af undervisningen henlægges til det u-land, hvori den frivillige senere skal arbejde?“

Formanden: Spørgsmålet vil blive besvaret af statsministeren.

Lembourn: Ved tidligere debatter her i folketinget om u-landspolitikken har den tanke været fremsat, at man skulle søge at henlægge noget af uddannelsen af de u-landsfrivillige til det sted, hvor de senere skal arbejde. Den nye formand for Mellempopulært Samvirke, cand. merc. Ole Bang, har lige været på en rejse i Afrika og besøgt de frivillige og er kommet til det samme resultat; man overvejer snart at oprette en u-landshøjskole, hvor man skal uddanne de frivillige. Så er det da vel naturligt nu at rejse det spørgsmål, om ikke denne u-landshøjskole i virkeligheden burde bygges i Østafrika, hvor en væsentlig del af de frivillige